

Новинари у никад горем положају

Представљање извјештаја у Сарајеву
ФОТО: ГЛАС СРПСКЕ

Нажалост, присутно је насиље, узнемиравање и застрашивање новинара, рекла Џумхур

ПИШЕ: ЖЕЉКА ДОМАЗЕТ
zeljka.glas@gmail.com

САРАЈЕВО - У БиХ је присутно насиље, узнемиравање и застрашивање новинара, која тешко остварују своја социјално-економска права, а свеукупно стање у медијима данас је много лошије него ранијих година.

Навела је то омбудсман за људска права БиХ Јасминка Џумхур, представљајући "Специјални извјештај о положају и случајевима пријетњи новинарима у БиХ" јуче у Сарајеву.

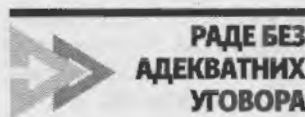
Према индикатору нивоа

медијских слобода и безбједности новинара за децембар 2016. године, БиХ се нашла на 65. мјесту, од укупно 180 обухваћених земаља.

Омбудсман је навела да се новинари у великом броју случајева суочавају са повредама права из радних односа, као и да су сви субјекти обухваћени истраживањем - извршна власт, политичке партије и новинари, указали да се највише крше економска права новинара.

- Нажалост, присутно је насиље, узнемиравање и застрашивање новинара. Напади на новинаре представљају напад на демократију и сваки случај се коришћењем међународних механизма може довести пред Европски суд. Пракса Европског суда за људска права показује да су ти случајеви у већини ријешени у корист новинара - рекла је она, додајући да се из разговора са новинарима види да их

већина нема закључене уговоре о раду, немају право на синдикално организовање, те питање јасно дефинисаног радног времена, односно прековременог рада.

Када је ријеч о нападима на новинаре, Џумхурова је истакла да су тужилаштва у БиХ добила различите одговоре који се могу сврстати у три категорије.

БРОЈ НАПАДА НА НОВИНАРЕ

2012	47 напада
2013	45 напада
2014	37 напада
2015	60 напада
2016	64 напада
2017	13 напада

- Једна група тужилаштва је одговорила да не води евиденцију о професији оштећене стране, друга група под истим околностима доставила је информацију да нема таквих евидентираних предмета. Трећа група тужилаштва доставила је потпуне показатеље - рекла је она, додајући да питање напада на новинаре није толико ефикасно процесуирано, иако је као такво пријављено надлежним тужилаштвима, као и да нису сви напади код надлежних органа и пријављени.

Џумхурова је нагласила да је потребно законом прописати кривично дјело напада на новинаре.

Омбудсман Нивес Јукић напоменула је да је извјештај сачињен на основу препоруке Савјета министара БиХ и уз подршку Мисије ОБЕС-а у БиХ, те да су коришћене методе анкете и интервјуа.

Brojni novinari prisustvovali su prezentaciji Specijalnog izvještaja / AMER KAJMOVIĆ

Napad na novinara je napad na demokratiju

Indikator nivoa medijskih sloboda i sigurnosti novinara za decembar 2016. ukazuje na to da je BiH na 65. mjestu od ukupno 180 država obuhvaćenih izvještajem

Ombudsmeni za ljudska prava u BiH prezentirali su jučer u Sarajevu Specijalni izvještaj o položaju i slučajevima prijetnji novinarima u BiH i rezultati nisu nimalo ohrabrujući.

Ombudsman Nives Jukić kazala je da prvi dio Izvještaja predstavlja analizu zakonskog okvira koji uređuje djelovanje novinara, te navodi da su kao polazna osnova korišteni međunarodni standardi kojima je uređeno ovo pravo.

Zakon u praksi

- Zahvaljujući naporima novinara, ali i međunarodnoj zajednici, do danas je donesen značajan broj propisa te su primijenjene i različite preporuke i deklaracije kojima se štite rad i sloboda novinara, kao i sloboda izražavanja i informiranja. Posebno je vidljiv doprinos OSCE-a u vezi sa unapređenjem uvjeta za rad novinara u BiH, istakla je Jukić.

Naglasila je da je "kao i u mnogim oblastima, medijska legislativa generalno kvalitetna, ali problem je primjena zakona u praksi". Pri izradi Izvještaja ombudsmeni su se fokusirali na razdoblje od 2012. do 2017. godine.

- Koristile su se metode anketa i intervjua. Istraživanjima su obuhvaćena sva resorna ministarstva na svim nivoima vlasti, u čijim je nadležnostima uređenje medijskih sloboda, rekla je Jukić, dodavši da su se u znatnom broju slučajeva novinari obraćali Instituciji ombudsmena BiH zbog prijetnji koje su im upućene kao reakcija na tekstove koje objavljuju bilo samostalno bilo kao zaposleni u medijskim kućama.

Ombudsman dr. Jasminka Džumhur istakla je kako Evropska konvencija garantira zaštitu medija iz razloga što je to jedan od osnovnih kanala za prenos informacija na koje građani imaju pravo. Navodi da povećanje broja medija u BiH nije pratilo i poboljšanje njihovog položaja.

- Nažalost, prisutno je nasilje, uznemiravanje i zastrašivanje novinara. Napadi na novinare predstavljaju napade na demokratiju. Statistički podaci do

Ombudsmeni Jasminka Džumhur i Nives Jukić

kjih je Institucija ombudsmena došla pokazuju da je stanje u medijima na mnogo lošijem nivou danas nego ranijih godina. Indikator nivoa medijskih sloboda i sigurnosti novinara za decembar 2016. godine ukazuje na to da je BiH na 65. mjestu od ukupno 180 država obuhvaćenih navedenim izvještajem, ali ono što zabrinjava jeste stalni pad od 2006. godine, kada je BiH zauzimala 19. mjesto, ili 2004. kada je bila na 21. mjestu, rekla je Džumhur.

Potom je govorila o tome zbog čega su ombudsmeni zabrinuti.

- Prije svega, govorimo o povredama prava iz radnih odnosa. Svi subjekti koji su bili obuhvaćeni istraživanjem, i izvršna vlast i političke partije i sami novinari su ukazali na to da se najviše krše

ekonomska prava novinara, kroz to da većina njih nema zaključene ugovore, da se ne izvršavaju obaveze iz ugovora o radu, da nemaju pravo na sindikalno organizovanje, te jasno definisanog radnog vremena, tako da se sve to odražava na kvalitet samog medijskog izveštavanja, upozorava Džumhur.

Navela je kako ombudsmene posebno zabrinjava to što Krivičnim zakonom nije kao posebno djelo propisano krivično djelo napada na novinare.

(Ne)službena lica

- Novinari se ne smatraju službenim i ovlaštenim licima, ali ipak, njihova profesija kao takva zaslužuje da bude zaštićena kroz krivično zakonodavstvo, te da se jasno ovom društvu pošalje poruka da to nisu dozvoljene radnje, poručuje Džumhur.

Naglasila je da se tužbe za klevetu protiv novinara često mnogo efikasnije rješavaju u sudskom postupku nego kada se govori o krivičnom djelu klevete protiv nekih drugih osoba.

- Ovo se posebno odnosi na to ako je ta kleveta počinjena u odnosu na nekoga ko je predstavnik vlasti, i stiče se dojam da se na taj način nastoje novinari onemogućiti i obeshabriti da objavljuju tekstove sa čijim sadržajem određene ličnosti nisu saglasne, zaključila je Džumhur.

ADEM DŽAFEROVIĆ

Na Upitnik su odgovorile samo dvije parlamentarne političke partije kojima je on upućen, i to HDZ i SDS, istaknuto je na prezentaciji Izvještaja